

УДК 159.942:159.923:159.964.21
DOI 10.24195/2414-4665-2026-2-5

Олена Косьянова,
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри теорії та методики практичної психології,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»,
вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9532-9981>

Анна Алкан,
бакалавр 053 Психологія,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»,
вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна,
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-8923-7662>

РОЛЬ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ ТА МЕХАНІЗМІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ У ФОРМУВАННІ МОТИВІВ ОБМАНУ ОСОБИСТОСТІ

Статтю присвячено емпіричному дослідженню ролі емоційних станів і механізмів психологічної адаптації у формуванні мотивів обману у жінок у другій фазі ранньої дорослості (30–40 років). Актуальність зумовлена зростанням психоемоційного навантаження в умовах воєнного стану в Україні та недостатнім вивченням зв'язку між адаптаційними механізмами й обманом у цій популяції. Мета – визначити роль депресії, тривожності, стресу та механізмів психологічного захисту у формуванні мотивів обману. Вибірку склали 40 жінок; застосовано три методики: «Шкала депресії, тривоги та стресу» (DASS) в адаптації І. Галицької, М. Кліманської, М. Перун; «Індекс життєвого стилю» Р. Плутчика, Г. Келлермана, Х. Р. Конте в адаптації Вассермана; «Види та мотиви обману» (Косьянова О. Ю.). Встановлено, що серед механізмів психологічної адаптації домінують інтелектуалізація (52,5% – високий рівень) та заперечення (40% – високий рівень), а провідними мотивами обману є захист від емоційного болю, приховання особистої інформації та захист стосунків. Виявлено статистично значущі кореляції: негативний зв'язок між стресом та інтелектуалізацією ($r = -0,358$; $p < 0,05$), позитивний між запереченням та інтелектуалізацією ($r = 0,407$; $p < 0,01$), а також сильні позитивні зв'язки між захисно-орієнтованими мотивами обману ($r = 0,540-0,689$; $p < 0,001$). Наукова новизна полягає в емпіричному обґрунтуванні захисно-адаптаційної функції обману у жінок в умовах хронічного стресу. Практична значущість – у можливості використання результатів для розробки програм психологічної підтримки жінок у кризових умовах.

Ключові слова: емоційні стани, механізми психологічного захисту, мотиви обману, психологічна адаптація, рання дорослість, стрес, тривожність, жінки.

Вступ і сучасний стан досліджуваної проблеми.

В умовах повномасштабного вторгнення Росії в Україну суспільство переживає безпрецедентне психоемоційне навантаження, що особливо гостро позначається на жінках у другій фазі ранньої дорослості (30–40 років). Жінки цього вікового діапазону одночасно виконують численні соціальні ролі – матері, дружини, фахівця, нерідко вимушеної переселенки – в умовах хронічного стресу, тривоги та невизначеності (Вавринів, 2023; Христук, 2023). Дослідження О. Вавринів та О. Христук підтверджують, що повномасштабне вторгнення спричинило значне зростання тривожності, депресивних проявів та емоційного виснаження серед населення України, причому жінки складають найбільш вразливу категорію. Соціологічні опитування, проведені Українським інститутом майбутнього, фіксують хронічне емоційне напруження у більш ніж половини респон-

дентів, пов'язане з воєнними загрозами, економічною нестабільністю та невизначеністю майбутнього.

Обман у сучасній психологічній науці дедалі частіше розглядається не як виключно моральна чи правова проблема, а як адаптаційний інструмент, що виникає на перетині емоційних станів, захисних механізмів та соціальних ролей особистості (Ekman, 1985; Feldman, 2009; Chebykin & Kosyanova, 2025). П. Екман визначав обман як свідомий акт введення іншої людини в оману без її відома, вирізняючи два основні способи – приховування фактів і фальсифікацію – та довівши, що мікровирази розкривають справжні переживання всупереч намірам обманювати. Р. С. Фельдман показав, що людина в середньому бреше кілька разів на день навіть у буденному спілкуванні, що свідчить про поширеність і функціональну роль обману у повсякденній комунікації.

Механізми психологічного захисту, що вперше описав З. Фрейд ще у 1894 році, виступають головним «мостом» між емоційними станами та поведінковими стратегіями, зокрема мотивами обману. Систематизація цих механізмів А. Фрейд, їхня психоеволюційна концепція Р. Плутчика та компенсаторна трактовка А. Адлера утворюють фундамент для розуміння того, як тривога, депресія і стрес детермінують конкретні форми адаптивної та дезадаптивної поведінки (Фрейд, 2020; Chebykin & Kosyanova, 2025). Водночас роль конкретних захисних механізмів у генезі мотивів обману у жінок, особливо в умовах воєнного часу, залишається недостатньо вивченою у вітчизняних дослідженнях.

Мета та завдання. Метою статті є визначення ролі емоційних станів і механізмів психологічної адаптації у формуванні мотивів обману у жінок у другій фазі ранньої дорослості. Реалізовано такі завдання: 1) теоретично проаналізувати феномени емоційних станів, механізмів психологічного захисту та мотивів обману; 2) підібрати і застосувати відповідний діагностичний інструментарій; 3) виявити статистично значущі кореляції між досліджуваними змінними та інтерпретувати їх у контексті захисно-адаптаційної функції обману.

Емоційні стани розглядаються як динамічні, а не хронічні процеси, що відображають гнучку реакцію особистості на внутрішні й зовнішні виклики. В. Гаврилькевич та О. Фірстова підкреслюють, що емоції виступають індикатором внутрішнього балансу: вони сигналізують про потребу у змінах або підтверджують гармонійність ситуації (Гаврилькевич та Фірстова, 2023). У контексті нашого дослідження аналізуються три негативні стани, що особливо актуальні для жінок у другій фазі ранньої дорослості.

Депресія є однією з провідних причин інвалідності серед жінок у світі, а ризик її розвитку у жінок приблизно вдвічі вищий, ніж у чоловіків. А. Т. Бек у концепції «когнітивної тріади» описав три взаємопов'язані негативні схеми мислення – про себе, про світ і про майбутнє, – що утворюють замкнене коло депресивного стану. О. Лоуен додав тілесний вимір, наголошуючи, що пригнічення емоцій є одним із ключових механізмів, що підтримує та поглиблює депресію. До біологічних чинників відноситься гормональна вразливість: коливання естрогену та прогестерону під час вагітності, лактації та менопаузи є суттєвими предикторами депресивних епізодів. Сімейна схильність також відіграє роль, проте реалізується через складну взаємодію генетичних маркерів із соціальними умовами та рівнем стресу (Beck, 1967).

Тривожність К. Хорні визначала як універсальну реакцію особистості на загрозу, джерело якої не завжди піддається чіткій ідентифікації. Ч. Д. Спілбергер запропонував розмежування між ситуативною тривогою (реакцією на конкретний подразник) та особистісною тривожністю як стійкою рисою характеру (Spielberger, 1972). Нейробіологічні дослідження свідчать про прискорену активацію системи «боротьби або втечі» у жінок та сповільнений метаболізм серотоніну, що підвищує їхню схильність до тривожних станів. В умовах

воєнного часу тривожність набуває специфічних форм: хронічного очікування небезпеки, гіпервідповідальності за близьких, соматизації та порушень сну (Вавринів, 2023; Христюк, 2023).

Стрес, концептуалізований Г. Сельє як загальний адаптаційний синдром, набув у сучасній психології ширшого розуміння – як дисбаланс між вимогами ситуації та ресурсами особистості (Selye, 1956). Емоційний стрес безпосередньо впливає на трансформацію мотиваційної структури діяльності та породжує нові форми поведінки, включаючи мотиви обману як спосіб уникнення конфліктів і зниження напруги (Фрейд, 2020; Beck, 1967).

З. Фрейд класифікував захисні механізми психіки на примітивні – заперечення, витіснення, регресія, проєкція – та зрілі – інтелектуалізація, раціоналізація, сублимація. Примітивні механізми швидко знижують напругу через спотворення реальності, однак не вирішують проблему; зрілі дозволяють зберегти контакт із реальністю і сприяють довготривалій адаптації. А. Фрейд систематизувала їхню охоронну функцію, підкресливши індивідуальний репертуар захистів як показник рівня адаптованості особистості (Фрейд, 2020).

Р. Плутчик у психоеволюційній теорії пов'язав базові емоції з конкретними захисними механізмами. А. Адлер, розглядаючи компенсацію як головний механізм захисту, підкреслював її активну, конструктивну природу: компенсація комплексу неповноцінності може реалізуватися як розвиток здібностей і соціальна інтеграція або як деструктивне прагнення до переваги. Е. Фромм трактував захист як несвідомий конформізм, що допомагає долати самотність, а К. Хорні акцентувала увагу на перенесенні внутрішніх конфліктів на зовнішні ситуації як джерелі дезадаптації.

У психодинамічному підході обман постає як компромісна поведінка, що виникає у взаємодії структур Воно, Его та Супер-Его: прагнучи уникнути тривоги та санкцій Супер-Его, Его вдається до викривлення інформації як адаптивного інструменту (Фрейд, 2020; Ekman, 1985). К. Г. Юнг розглядав самообман як спосіб підтримки цілісності «Я» та уникнення конфлікту між свідомим і несвідомим. У контексті гендерної психології обман у жінок частіше спрямований на збереження міжособистісних стосунків та зниження емоційного болю, ніж на маніпулювання (Ekman, 1985; Feldman, 2009; Chebykin & Kosyanova, 2025). О. Ю. Косьянова та О. Я. Чебикін підкреслюють, що адаптивні стратегії особистості у кризових умовах включають нормативне приховання інформації для підтримки власного образу та соціальних ролей (Chebykin & Kosyanova, 2025).

Методи дослідження. У дослідженні взяли участь 40 жінок віком 30–40 років (друга фаза ранньої дорослості). Вибірка формувалась за принципом добровільності з-поміж студенток заочної форми навчання ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, учасниць ГО «ЦДК», мешканок ЖК (чат «Мамочки») та учасниць спортивного клубу Invicta Club Ukraine. Дослідження проводилось у онлайн-форматі за допомогою Google Forms.

Застосовано три методики: «Шкала депресії, тривоги та стресу» (DASS-21) в адаптації І. Галицької, М. Кліманської, М. Перун – вимірює рівні депресії, тривожності та стресу; «Індекс життєвого стилю» Р. Плутчика, Г. Келлермана, Х. Р. Конте в адаптації Вассермана – діагностує вісім базових ЗМП: заперечення, витіснення, регресію, компенсацію, проєкцію, заміщення, інтелектуалізацію та реактивне утворення; «Види та мотиви обману» (Косьянова О. Ю.) – авторська методика, що охоплює сім шкал мотивів: збереження репутації, захист стосунків, уникнення відповідальності, маніпуляція, підвищення самооцінки, захист від емоційного болю, приховання особистої інформації. Статистична обробка включала описову статистику та двосторонній кореляційний аналіз Пірсона (рівні значущості $p < 0,05$; $p < 0,01$; $p < 0,001$).

Результати. За методикою DASS у вибірці зафіксовано такий розподіл: депресія на низькому рівні – 67,5%, на середньому – 15%, на високому – 17,5%; тривожність на низькому рівні – 67,5%, на середньому – 17,5%, на високому – 15%; стрес на низькому рівні – 22,5%, на середньому – 47,5%, на високому – 30%. Таким чином, більшість жінок вибірки демонструє низькі показники депресії та тривожності, тоді як стрес є домінуючим негативним станом: 47,5% – середній і 30% – високий рівень. Це підтверджує, що саме хронічний стрес, а не клінічна депресія, є провідним чинником активізації захисних механізмів і мотивів обману у жінок в умовах воєнного часу (Вавринів, 2023; Христук, 2023; Selye, 1956).

Серед восьми захисних механізмів виразно домінує інтелектуалізація – 52,5% жінок використовують її на високому рівні. Це свідчить про схильність жінок вдаватися до логічних конструкцій і раціональних пояснень для уникнення безпосереднього контакту з болісними переживаннями – тривогою, гнівом чи розчаруванням. На другому місці – заперечення: 40% використовують його на високому рівні й ще 55% – на середньому, що відображає тенденцію відмовлятися визнавати небажані факти та емоції, які порушують внутрішній баланс. Регресія та реактивне утворення переважають на середньому рівні (55% та 52,5% відповідно), а заміщення має найнижчий профіль – 65% на низькому рівні.

За методикою «Види та мотиви обману» найвищі середні бали отримали: захист від емоційного болю ($X = 10,9$), захист стосунків ($X = 9,8$) та приховання особистої інформації ($X = 9,7$). Натомість маніпуляція та уникнення відповідальності у 85–88% учасниць виражені на низькому рівні. Такий профіль свідчить про те, що обман у досліджуваній вибірці виконує переважно захисно-адаптаційну, а не маніпулятивну функцію – жінки вдаються до нього заради збереження внутрішньої рівноваги та міжособистісних зв'язків, а не з метою особистої вигоди (Ekman, 1985; Feldman, 2009; Chebykin & Kosyanova, 2025).

Надалі нами було проведено кореляційний аналіз досліджуваних показників. Так, негативний зв'язок між стресом та інтелектуалізацією ($r = -0,358$; $p < 0,05$)

демонструє, що раціональне осмислення проблем виступає ресурсним механізмом: чим вищий рівень інтелектуалізації, тим нижчий суб'єктивно переживаний стрес (Фрейд, 2020; Selye, 1956). Позитивний зв'язок між запереченням та інтелектуалізацією ($r = 0,407$; $p < 0,01$) вказує на амбівалентність захисного репертуару: раціоналізація може слугувати «інтелектуальним прикриттям» для уникання визнання болісних фактів, не усуваючи, а лише відтермінуючи зіткнення з ними. Взаємозв'язок регресії та заміщення ($r = 0,454$; $p < 0,01$) свідчить, що інфантильні форми реагування нерідко супроводжуються перенесенням емоцій на інший об'єкт – обидва механізми спрямовані на зниження напруги без вирішення першопричини.

Таблиця 1
Результати кореляційного аналізу між емоційними станами, механізмами психологічної адаптації та мотивами обману у жінок у другій фазі ранньої дорослості (n = 40)

Змінна 1	Змінна 2	r	p
Стрес	Інтелектуалізація	-0,358	< 0,05
Заперечення	Інтелектуалізація	+0,407	< 0,01
Регресія	Заміщення	+0,454	< 0,01
Заміщення	Захист від емоційного болю	-0,362	< 0,05
Захист стосунків	Захист від емоційного болю	+0,689	< 0,001
Захист стосунків	Приховання особистої інформації	+0,540	< 0,001
Захист від емоційного болю	Приховання особистої інформації	+0,636	< 0,001

Найсильніші зв'язки виявлено між захисно-орієнтованими мотивами обману. Захист стосунків і захист від емоційного болю ($r = 0,689$; $p < 0,001$), захист від емоційного болю і приховання особистої інформації ($r = 0,636$; $p < 0,001$), захист стосунків і приховання особистої інформації ($r = 0,540$; $p < 0,001$) утворюють стійкий захисний кластер: прагнення зберегти міжособистісні зв'язки нерозривно пов'язане з уникненням болісних переживань і обмеженням відкритості у спілкуванні (Ekman, 1985; Feldman, 2009; Chebykin & Kosyanova, 2025).

Дискусія. Отримані результати підтверджують теоретичну позицію про адаптивну природу обману в умовах хронічного стресу (Ekman, 1985; Feldman, 2009; Chebykin & Kosyanova, 2025). Домінування стресу над депресією та тривожністю у вибірці узгоджується з даними О. Вавринів та О. Христук про психоемоційні наслідки воєнних дій: саме хронічне напруження, а не клінічні розлади, є провідним чинником зміни поведінкових стратегій (Вавринів, 2023; Христук, 2023). Переважання інтелектуалізації та заперечення відповідає характерному для кризових умов захисному профілю: жінки раціоналізують неможливість контролювати

ситуацію і водночас уникають визнання частини болісних реалій (Фрейд, 2020; Selye, 1956).

Провідна роль захисно-орієнтованих мотивів обману підкреслює принципову відмінність психологічного профілю жінок у другій фазі ранньої дорослості від маніпулятивного патерну: обман тут не спрямований на отримання вигоди, а є захистом від емоційного перевантаження і збереженням значущих стосунків (Ekman, 1985; Feldman, 2009). Це підтверджує теоретичні концепції Е. Х. Еріксона про кризу «близькість – ізоляція» як центральний виклик цього вікового етапу: жінки обирають збереження близькості ціною часткової нещирості (Erikson, 1980). Разом із тим така стратегія має двоякий ефект – захищаючи від болю у короткій перспективі, вона може обмежувати автентичність комунікації та ускладнювати вирішення реальних проблем у довготривалій.

Практична значущість результатів полягає у тому, що психологічна підтримка жінок у кризових умовах має враховувати захисно-адаптаційну природу їхньої поведінки (Вавринів, 2023; Христюк, 2023; Chebykin & Kosyanova, 2025). О. Ю. Косьянова зазначає, що ефективні програми допомоги мають бути спрямовані на розвиток зрілих форм адаптації, які дозволяють знижувати емоційне навантаження без приховування та викривлення реальності. Зокрема, розвиток навичок емоційної регуляції, усвідомленої комунікації та конструктивного вираження потреб може зменшити залежність від захисно-орієнтованого обману як основного адаптаційного інструменту (Фрейд, 2020; Chebykin & Kosyanova, 2025).

Висновки. Проведене дослідження дозволяє зробити такі висновки:

1. Провідним негативним емоційним станом у жінок у другій фазі ранньої дорослості в умовах воєнного часу є стрес (середній і високий рівень – 77,5% вибірки), тоді як депресія та тривожність переважно перебувають на низькому рівні. Саме стрес є ключовим чинником, що активізує захисні механізми та мотиви обману.

2. Серед механізмів психологічної адаптації домінують інтелектуалізація (52,5% – високий рівень) та заперечення (40% – високий рівень). Інтелектуалізація виступає ресурсним механізмом, що знижує рівень стресу через раціоналізацію; заперечення – унікальним, що відмовляється визнавати болісні факти.

3. Мотиви обману у вибірці мають переважно захисно-адаптаційний характер: найбільш вираженими є захист від емоційного болю, захист стосунків і приховання особистої інформації; маніпулятивні мотиви мінімальні.

4. Кореляційний аналіз підтвердив системний характер зв'язків: інтелектуалізація знижує стрес ($r = -0,358$; $p < 0,05$); заперечення та інтелектуалізація функціонують спільно ($r = 0,407$; $p < 0,01$); захисно-орієнтовані мотиви обману утворюють стійкий кластер ($r = 0,540-0,689$; $p < 0,001$).

5. Обман у жінок у другій фазі ранньої дорослості виступає інструментом психологічної адаптації, а не

маніпуляції, допомагаючи зберігати внутрішню рівновагу і соціальну стабільність в умовах хронічного стресу. Подальші дослідження доцільно проводити на ширших вибірках, із урахуванням посттравматичних станів та гендерних відмінностей у захисних репертуарах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вавринів О., Христюк О. Дослідження психо-емоційних станів особистості під впливом стресогенних факторів. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна*. 2023. № 2. С. 11–15. <https://doi.org/10.32782/2311-8458/2023-2-2>
2. Гаврилкевич В., Фірстова О. Емоційні стани особистості: теоретичне дослідження феномену. *Психологічні travelogi: науковий журнал*. 2023. № 2. С. 41–50. DOI: <https://doi.org/10.31891/PT-2023-2-15>
3. Емоційно-психологічний стан українців: Звіт за результатами онлайн-дослідження. Київ : Український інститут майбутнього, 2023. 28 с.
4. Фрейд А. Я та механізми захисту. Київ : Астролябія, 2020. 224 с.
5. Chebykin O., Kosyanova O. Emotional Development and youth's Predisposition to Deception. An experimental study using the polygraph method. Routledge, New York, 2025. 165 P.
6. Beck A. T. Depression: Clinical, experimental, and theoretical aspects. New York : Harper & Row, 1967. 370 p.
7. Ekman P. Telling lies: Clues to deceit in the marketplace, politics, and marriage. New York : Norton, 1985. 368 p.
8. Erikson E. H. Identity and the life cycle. New York : Norton, 1980. 191 p.
9. Feldman R. S. The liar in your life. New York : Twelve Books, 2009. 288 p.
10. Selye H. The stress of life. New York : McGraw-Hill, 1956. 324 p.
11. Spielberger C. D. Anxiety: Current trends in theory and research. New York : Academic Press, 1972. 306 p.

REFERENCES

1. Vavryniv, O. S., Khrystuk, O. L. (2023). Doslidzhennia psykhoemotsiinykh staniv osobystosti pid vplyvom stresohennykh faktoriv [Study of psycho-emotional states of personality under the influence of stressogenic factors]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Seriya psykholohichna.*, 2, 11–15. <https://doi.org/10.32782/2311-8458/2023-2-2> [in Ukrainian].
2. Havrylkevych, V., Firstova, O. (2023). Emotsiini stany osobystosti: teoretychne doslidzhennia fenomenu [Emotional states of personality: theoretical study of the phenomenon]. *Psykhologichni travelohy*, 2, 41–50. DOI: <https://doi.org/10.31891/PT-2023-2-15> [in Ukrainian].
3. Ukrainskyi instytut maibutnoho (2023). *Emotsiino-psykhologichnyi stan ukrainsiv: Zvit za rezultatamy onlain-doslidzhennia* [Emotional and psychological state of Ukrainians: Report based on online survey results]. Kyiv: UIM. 28 p. [in Ukrainian].
4. Freud, A. (2020). *Ya ta mekhanizmy zakhystu* [The ego and the mechanisms of defence]. Kyiv: Astrolyabia. 224 p. [in Ukrainian].
5. Chebykin, O., Kosyanova, O. (2025). Emotional development and youths' predisposition to deception: An

experimental study using the polygraph method. New York: Routledge. 165 p. [in English].

6. Beck, A. T. (1967). *Depression: Clinical, experimental, and theoretical aspects*. New York: Harper & Row. 370 p. [in English].

7. Ekman, P. (1985). *Telling lies: Clues to deceit in the marketplace, politics, and marriage*. New York: Norton. 368 p. [in English].

8. Erikson, E. H. (1980). *Identity and the life cycle*. New York: Norton. 191 p. [in English].

9. Feldman, R. S. (2009). *The liar in your life*. New York: Twelve Books. 288 p. [in English].

10. Selye, H. (1956). *The stress of life*. New York: McGraw-Hill. 324 p. [in English].

11. Spielberger, C. D. (1972). *Anxiety: Current trends in theory and research*. New York: Academic Press. 306 p. [in English].

Olena Kosyanova,

Candidate of Psychological Sciences,

Associate Professor at the Department of Theory and Methods of Practical Psychology,

The state institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky»,

26, Staroportofrankivska Str., Odesa, Ukraine,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9532-9981>

Anna Alkan,

Bachelor's Degree Applicant,

The state institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky»,

26, Staroportofrankivska Str., Odesa, Ukraine,

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-8923-7662>

THE ROLE OF EMOTIONAL STATES AND MECHANISMS OF PSYCHOLOGICAL ADAPTATION IN THE FORMATION OF DECEPTION MOTIVES IN PERSONALITY

The article examines the role of emotional states and psychological adaptation mechanisms in forming deception motives in women during the second phase of early adulthood (aged 30–40). The relevance is determined by the increasing psycho-emotional burden under martial law in Ukraine and insufficient study of the link between adaptation mechanisms and deception in this population. The aim was to determine how depression, anxiety, stress, and psychological defence mechanisms contribute to deception motives. Forty women participated; three instruments were applied: the Depression Anxiety Stress Scale (DASS-21, adapted by I. Halytska, M. Klimanska, M. Perun), the Life Style Index (R. Plutchik, H. Kellerman, H. R. Conte, adapted by Vasserman), and the «Types and Motives of Deception» questionnaire (O. Yu. Kosyanova). Intellectualisation (52.5% high level) and denial (40% high level) dominate among defence mechanisms; protection from emotional pain, concealment of personal information, and relationship protection are the leading deception motives. Significant correlations were found: a negative relationship between stress and intellectualisation ($r = -.358, p < .05$), a positive relationship between denial and intellectualisation ($r = .407, p < .01$), and strong positive associations among protective deception motives ($r = .540-.689, p < .001$). Scientifically, the study provides empirical evidence for the defensive-adaptive function of deception in women under chronic stress. Practically, the findings can inform psychological support programmes for women in crisis.

Key words: *emotional states, psychological defence mechanisms, deception motives, psychological adaptation, early adulthood, stress, anxiety, women.*

Дата першого надходження статті до видання: 13.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 17.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026